

Asia: VN/ 797/2021

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämishjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto kyberturvallisuuden kehittämishjelmasta

Suojellaan Lapsia ry tukee kyberturvallisuuden kokonaistilan parantamista ja kokee sen tarpeelliseksi. Internetin käytön jatkuvan lisääntymisen vuoksi kyberturvallisuus on yhä olennaisempi osa jokapäiväistä elämää. Suojellaan Lapsia ry katsookin, että kyberympäristöön liittyvät riskit tulee huomioida paremmin ja niistä tulisi kouluttaa niin lapsia, nuoria, kuin aikuisiakin. Suojellaan Lapsia ry:n ensisijainen tavoite on Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen Oikeuksien Sopimuksen (UNCRC, Art. 34) mukaan suojella lapsia kaikelta seksuaaliselta häirinnältä, houkuttelulta ja seksuaaliväkivallalta. Lapsiin kohdistuva verkkovälitteinen seksuaaliväkivalta on globaali sosiaalinen ongelma, jolle yksikään maa ei ole immuuni. Internetin yhä merkittävämpi vaikutus elämäämme, sen laajalle levinneisyys yhdistettynä teknologiseen laitekehitykseen on kiihdyttänyt seksuaaliväkivaltaa lapsia kohtaan. Verkkovälitteinen lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta ja riisto ovat piilorikollisuutta. Tilastotietojen valossa voidaan osin arvioida ongelman laajuutta: Interpolin International Child Sexual Exploitation (ICSE) tietokannassa [1] on 1,5 miljoonaa lapseen kohdistuvaa seksuaalirikosta [2] todistavaa kuvaa ja videota, joissa uhreja on yli 19 400. Yhä useamman maan pääsy internetiin helpottuu, eivätkä nämä rikokset pysähdy valtioiden välisille rajoille. Kyberturvallisuuden kokonaisvaltainen kehittäminen ja vahvistaminen ennaltaehkäisee myös lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia.

Kybervaarojen ennaltaehkäisy vaatii monitoimijaista työtä. Päättävöitteena on tunnistaa, estää ja poistaa riskitekijöitä- sekä tilanteita, jotka mahdollistavat digitaaliseen mediaan liittyviä riskejä. Kansalaisten osallisuus ennaltaehkäisevässä työssä on merkityksellistä ja se tulee toteuttaa laajassa yhteistyössä muun muassa yhdessä oppilaitosten, palveluntarjoajien, ohjelmistokehittäjien, sosiaalisen median, tutkijoiden, juristien, poliisin, sosiaalipalveluiden sekä muiden lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa.

Jokaisella kansalaisella mutta erityisesti lapsilla on oikeus saada ikä- ja kehitystason mukaista tietoa, turvataitoja ja opastusta sekä seksuaalikasvatusta myös digitaalinen media huomioiden. Suojellaan Lapsia ry tukee ehdotusta kehittää kyberturvallisuuden koulutusta kaikenikäisille lapsille ja nuorille. Lasten, nuorten ja aikuistenkin, voi olla usein vaikea huomata vaarallisia tai uhkaavia tilanteita verkkoympäristössä. Lapsia, nuoria ja aikuisia tulisi kouluttaa internetin erinäisistä vaaroista, muun muassa identiteettivarkauksista, houkuttelusta, ja lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta. Suojellaan Lapsia ry katsoo, että verkkovälitteisestä seksuaaliväkivallasta ja sen eri muodoista tulisi puhua niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin. Suojellaan Lapsia ry uskoo myös, että kyberturvallisuuden kehittämiseksi on tärkeää, että kaikenikäisille kehitetään opetusmateriaalia, jota hyödyntämällä voidaan paremmin havainnollistaa verkon vaaroja ja kyberrikollisuuden eri muotoja ja ilmiöitä.

Suojellaan Lapsia ry katsoo, että kyberturvallisuuden vahvistamisessa on viranomaistyöllä merkittävä rooli erityisesti kansalaisten verkkoturvallisuuden tunteen edistämässä. Viime aikoina julkisuuteen nousseisiin tapauksiin viitaten, Suojellaan Lapsia ry haluaa korostaa, että kyberturvallisuuden kouluttamisessa muistetaan myös se, ettei oikeutta voi internetissäkään ottaa omiin käsiin. Suojellaan Lapsia ry pitää äärimmäisen tärkeänä, että lapset, nuoret ja aikuiset ovat tietoisia, että "houkuttelemalla" ja "metsästäväällä" mahdollisia rikollisia internetissä, he voivat itse syyllistyä rikokseen tai ainakin häiritä ja vaikeuttaa rikosten tutkintaa ja oikeuden toteutumista. Tuemmekin vahvasti tietoisuuden ja resurssien lisäämistä koko rikosoikeudelliseen prosessissa. Tuemme toimijoiden (kuten poliisin) toimintamahdollisuuksien laajentamista potentiaalisten tekijöiden tunnistamiseen. Kannustamme avointa ja julkista tiedottamista siitä, miten rikoksentekijät saadaan kiinni ja vastaamaan teoistaan oikeuden eteen.

Suojellaan Lapsia ry katsoo, että EU Direktiivin 2016/1148 artikla 1 mukaisesti kyberturvallisuuden kehittäminen on ensisijaista yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämässä yhä digitalisoituvassa arjessa. Suojellaan Lapsia ry vahvistaa kyberturvallisuutta edistämällä erityisesti lasten digiturvataitoja. Lasten, vanhempien ja kasvatustilanteiden yhteistyöllä luomme ja kasvatamme digikansalaisia, joilla on vahva osaaminen, luottamus ja kyky toimia ja liikkua turvallisesti myös digiliikenteessä.

Suojellaan Lapsia ry katsoo, että kyberturvallisuuden vahvistamiseksi tarvitaan myös jatkuvaa lainsäädännön tarkastelua ja kehittämistä. Suojellaan Lapsia ry katsoo, että muun muassa raakaa väkivaltaa sisältävien digitaalisten kuvataallenteiden hallussapito, jakaminen ja levittäminen tulisi kriminalisoida.

[1] International Child Sexual Exploitation (ICSE) image and video database is an intelligence and investigative tool, which allows specialized investigators to share data on cases of child sexual abuse

[2] International Child Sexual Exploitation (ICSE) image and video database is an intelligence and investigative tool, which allows specialized investigators to share data on cases of child sexual abuse

Laitinen Hanna-Leena
Suojellaan Lapsia ry